

15. jan. 1843

FAKTA

Dato:

15. jan. 1843

Sidetæl:

Dagbog A, side 119-122

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Trykt udgave:

Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit

Liv, København 1967, s. 136-138;

Jesper Svenningsen (red.): Seks år af

et liv. Johan Thomas Lundbye –

Dagbøger om tro, skæbne, kunst og

kærlighed, København 2018, s. 145-

147

TRANSSKRIFTION

Søndag 15 Jan.

Søndag, Mandag og Lørdag – det er eet, den ene Dag er som den anden. Jeg seer ingen Glæde, hvor jeg end vender Øiet hen. Den Lindring som Taarer giver er min bedste Fryd, min kjæreste Følelse; men ogsaa her føler jeg, at Barnet er borte, jeg kan længes efter at græde – men denne Fryd er en sød Gift, der vil opsluge den sidste Rest af Mod og Kraft der kunde være hos mig. Istedetfor at stride imod giver jeg efter for mit Mismod, saa lad mig da betænke det, at derved bliver kun Ondt værre. Hvortit har jeg ikke hørt prækes derom, nu faaer jeg see, [overstreget: til] om jeg kan reise mig selv og bære Stenen der knuger mit Hjerter. En sær Tanke i min Hjerne! – Bort! Børnegriller! jeg vil være lystig og male, imorgen begynder jeg, det er allerede mørkt nu, saa jeg maa vente!

senere. Til LMN's Forældre!¹

Alt fra første Gang jeg saa Deres Datter, Frøken Louise, har jeg havt hende inderlig kjær, og jeg tilskriver Dem nu for at bede Dem om Deres Samtykke til vor Forbindelse. Med intet Ord har jeg forraadt min Følelse for hende selv, hendes Forældres Minde maatte jeg først have. Skulde de have [overstreget: saameget] imod mit Ønskes Opnaaelse, da er det vel bedst at hun, den gode Pige Intet aner; men skulde hun selv tro at kunne blive lykkelig med mig, vil De da negte os deres Velsignelse. •120• Intet overtalende Ord tør jeg skrive, intet Ord, som kunde hæve mig i deres Øine. Kun saameget: jeg har stræbt at bekæmpe denne Følelse, men hvergang jeg har seet hende paa Vedbygaard eller her, er den blevet stærkere. Mit Væsen har deres Gjestfrihed lært dem tilstrækkeligt at kjende og [om] min Stilling som Maler maa Andre dømme. Jeg tør love at gjøre Alt for at see den kjære Pige lykkelig, og at blive dem en kjærlig Søn. Det er med [overstreget: veloverlagt] roligt Overlæg, jeg skriver dem til og ikke drevet dertil af en vild Lidenskab, den jeg selv frygter og ikke vover – her blev jeg afbrudt ved Moders² Komme. Hun kom herop med sit Strikketøi for at tilbringe den halv Timestid her hos mig. Iblandt Andet sagde hun, at gamle Tante Gunnensen³ i Kallundborg havde yttret, at hun maatte snart vente at høre nok en af sine Sønner forlovet – Hvem da? spurgte jeg lidt beklemt. "Theodor,⁴ med Louise Neergaard!" Kunde jeg skrive den inderlige Latter, som disse Ord frembragte hos mig, der sad og gjorde Udkast til et Brev i denne Anledning til Asessor Neergaard. Jeg følte, hvor Blodet foer mig op i Kinderne og Vor Herre maa vide, hvor godt jeg har skjult min Forlegenhed. Ihvorvel jeg ikke troer dette endnu, saa stod min Opførsel, min Længsel, mine Ønsker dog som Daarskab i samme Øieblik for mig. Er jeg da en saadan Boldt for Lune og Tilfældighed? Mangen vilde maaskee sige: en Piges Kjærlighed skal ikke forstyrre mig – det kan jeg ikke. En Piges Kjærlighed, som jeg tænker mig den er ingen ringe Ting, og her er Talen om Længsel efter Opfyldelsen af den stærkeste, dybeste •121• Attraa i Menneskebrystet. Den samme

Verden, jeg for faa Aar siden saae som rig og skøn er uden Kjærlighed nu død, glædetom, ligegyldig for mig. Af al Magt havde jeg Lyst at raabe Nei! Nei! Nei! Louise, elskelige Væsen! vi passe ikke for hinanden – lev vel, lev lykkelig med en Anden! glem mig! Du har maaskee aldrig offret mig nogen kjærlig Tanke, men dog kan jeg ikke saaledes rive Dit Billede ud af min Sjæl endnu. Om nogen Tid kan jeg maaskee, da skal jeg det! nei, nei! ikke Dit Billede af min Sjæl, ikke Dit Billede, saa daarligt det end er ud af denne Bog – men Ønsket om at eie Dig, det skal ud, om jeg saa skal i Udsvævelser søge en Erstatning for, hvad jeg troede skulde først grundfæste det Gode i mig, og skabe mig Lykke paa Jorden og, ja! jeg troede det, Louise! gjøre mig værdig til Himmels Salighed. Saa høit skattede jeg Dit Hjerte, det dybe Væld, hvoraf fremgaaer Dine milde Ord og den hele Ynde, som har fængslet mig. – Nu skal det snart være forbi, snart skal jeg maaskee gjenvinde den dorske Lyst til at see paa Græs og Træer og tro, det er at leve: at sidde ved et Staffeli og kludre for at eftergjøre det som |er| uefterligneligt; jeg skal i sløve Drømme bilde mig ind at ogsaa jeg yder min Skjærv til det store Skjønheds Tempel, hvorpaa Menneskeheden bygger, – jeg skal maaskee høste Roes for Flid og Fremgang, blive et Menneske, som man holder af – •122• – men Louise Neergaard skal være for mig saa ligegyldig som det Snavs jeg træder paa – de Aar, da hun var min kjæreste Tanke, skal jeg betragte som min Ungdoms Forvildelsers Tid – – – er det saaledes jeg skal blive elskværdig? er det saaledes jeg skal blive retskaffen? jeg troede det ikke; men det seer ud som om jeg bør bære mig saaledes ad. Louise! den 15 Januar skrev jeg til Din Fader i Tanken om end ikke i Gjærning for at bede om Din Haand – den 15 Januar rev jeg Dig ud af mit Hoved om end ikke af mit Hjerte, tys! det er jo der hun ikke maa bo! jeg mente at jeg samme Dag tilintetgjorde Dit Billed i min Sjæl, da det blev mig besynderlig klart at jeg var fattig, der var ikke 15 Daler i min Pult og ingen Udsigt til Penge – at jeg var en Ven af Grundtvigs Digte – at jeg endog hørte ham præke i Vartov – at jeg kun var 24 Aar – at jeg var daarligt forsynet med Handsker og gik til dannede Folk med en Messingring paa Fingeren! Og jeg har turdet tro trods alt dette at vinde Din Kjærlighed! men nu staaer jeg, saa meget er vist, som den største Daare for mig selv, dog, et Hjerte er der i Livet paa mig, det presses sammen, maaske af Glæde – og giver sig saaledes tilkjende!

¹ Følgende er et (fingeret?) udkast til et brev til Louise Neergaards forældre, assessor Peter Sigvard Neergaard (1784-1858) og Caroline Frederikke Louise Neergaard, f. Busky (1789-1872).

² Cathrine (Trine) Lundbye, f. Bonnevie (1792-1863).

³ Elisabeth Maria Gundersen (f. ca. 1766), en søster til Lundbyes mormor, boede hos Lundbyes bedsteforældre i Kalundborg.

⁴ Lundbyes yngste storebror, Theodor L. Lundbye (1816-1907).

Lørdag 15 Jan. 119.

Søndag, Mandag og Lovdag — det er eet, som ene
dag er som den anden. Jy seer ingen Glæde, naar jeg
end vender Øiet hen: Den Lindring som Taarer giver
er min bedste Trøst, min kjæreste Fjælelse; men ogsaa
her føler jeg, at Barneet er kort, jeg kan længe efter et
græde — men denne Trøst er en sød Gift, der vil ødelægge
den sidste Rest af Mod og Kraft du kunde være har
mig. I stedet for at stride imod giver jeg efter for mit Mis-
mod, saa lad mig da betænke det, at der end bliver
hvis Ondt værre. Blivende har jeg ikke hørt prædikes der
om, men faar jeg see, om jeg kan reise mig selv
og bare stenen der knager mit Hjerte. En sød Tanke
i min Hjærne! — Bort! Børne griller! jeg vil være
lystet og male, imorgen begynder jeg, det er
allerede mærket mig, saa jeg maa værste —
til LNV's Færdig!

Sørensen.

Alt for finst Gang jeg saa deres Datter, Taisken Kinnis, har jeg
haat hendes underlige Ansigt, og jeg til skriver dem nu for at bede
dem om deres Samtykke til en Forbindelse. Med indtalt Ord
har jeg fornaaet min Fjælelse for hende selv, hendes Færdighed
Minde maatte jeg først have. Skulde de have sammenlagt
imod mit Forstand Opmaalde, det er det vel det at min,
Sengade Børn Bortet aner; men skulde hun selv tro at kunne
blive lykkelig ved mig, vil der da være et deres Ulojghed.

120. Det er aartalede Ord, der jeg skriver, intet Ord, som kunde
have mig i dens Gine. Min samment: jeg har stillet
at bekæmpe dens Følelse, men Mængden jeg har set
hende fra Viden gaard eller her, og den blev stærkere.
Mit Hæsen har dens Gæstfrihed lært den tilstrække-
ligt at kjende og min Stilling som Maler med Andes
Samme. Jeg har læst at gjøre Alt for at see den kjende Pige
lykkelig, og at blive den en hjertelig Gæst. Det er med et
værdigt, naturligt Overlæg, jeg skriver den til og ikke døvet
fortil af en vilde Lidenhed, der jeg selv frygter og ikke vover
— her blev jeg afbrudt ved Moders Komme. Min
kom herop med sit Skrik: for at tilbringe en halv Time med
her har mig. I blandt andet sagde hun, at gamle Tante Jemmet
i Kulleriborg havde yttret, at hun maatte snart vente at blive
mak en af sine Sønner forlovet — hvem da? spurgte jeg
helt bekymret. Theodor, med hvide Neergaard! Kunde jeg skrive
den inderlige Letter, som disse. Ord frembragte her mig,
der sad og gjorde Mødest til at Bræ i dens Anledning til
Assessor Neergaard. Jeg følte, hvor Bladet var mig op.
Kjendte jeg Vor Plæne med vido, hvor godt jeg var skynlet
min Forlegenhed. I Mørket jeg ikke troes lidt endnu, saa
stad min Oppførelse, min Længsel, mine Pustler dog som
Daarskab i samme Færdighed for mig. Er jeg da en saa-
dan Balde for Lære og Tilfældighed? Manger vilde,
maaskee sige: en Piges Kjærlighed skal ikke forstås
mig — det kan jeg ikke. En Piges Kjærlighed, som jeg
tænker mig den er ingen ringe Ting, og her er Tale
om Længsel efter Opgjældelsen af den stærkeste, dybeste

121
 Althaa i Menneskebrøstet. Den samme Vind, j, for faar
 Aas siden saad som sig og skjøn er inden Kjerlighed min død,
 gleden som, ligegyldig, for mig. Af al Magt havde j, høst
 et raaber Nei! Nei! Nei! Løsnis, elskelige Væsen! is pas-
 se ikke for hinanden - lev vel, lev lykkelig med en An-
 den! glem mig! Du har maaskee aldrig affødt mig me-
 gen kjerlig Taarke, men dog kan j, ikke saaledes rive
 Dit Billede ud af min Sjæl endnu. Om nogen Tid
 kan j, maaskee da skal j, det! nei, nei! ikke Dit Bil-
 lode af min Sjæl; ikke Dit Billede, saa smukt og
 end er ud af minns Bøj - men Ønsket om at se Dig,
 det skal ud, om j, saa skal i Udsvævelser søge en
 Enstet mig for, hvad j, træde skulde først græmeføste
 det Godt i mig, og skabe mig Lykke paa Jorden og, ja!
 j, træde det, Løsnis! giv mig vandr til himmelens
 Salighed! Læg høit skæddes j, Dit Hjerte, det digte
 Væld, hvorfra fremgaar mine milde Død og den hele Ver-
 de, som har pængslet mig. - Nu skal det snart være
 forbi, snart skal j, maaskee gien vinde den danske Lygt
 til at see paa Gæst og Træer og træ, det er at leve: at
 sidde ved et Stappetiv og glæde sig over at efter givne det
 som et lyfteligere Ligt; j, skal i sløve Drømme
 hilde mig ind at ogsaa j, gæder min Mynde til det
 store Skjæbnhed's Tempel, hvorpaa Menneskehedens
 bygges, - j, skal maaskee høste Næs for Flid og
 Fremgang, blive et Menneske, som man holder af -

122 — min Løve. Nærgaard skal være for mig, saa
lige gyldig som det Løve af Træder paa — De Aar,
de hun var min kjæreste Tanke, skal jeg betragte
som min Ungdoms Forvildsels Aar —
— er det saaledes jeg skal blive elskovardig?
er det saaledes jeg skal blive ret skæffen? jeg troede,
det ikke; men det gik ud som om jeg bød være mig
saaledes ad. Løve! den 15 januar skrev jeg
til Din Tante i Tanken om end ikke i Gjerning
for at hende om Din Pland — den 15 januar
rev jeg Dig ud af mit Klæde om end ikke af mit
Hjerte, ty! det er jo der hun ikke maad bo! jeg
meente at jeg samme Dag tilintetgjorde Dit Bil-
led i min Løve, da det blev mig besynderlig klart
at jeg var fattig, der var ikke 15 Daler i min Gælt og
ingen Udseende til Penges — at jeg var en Ven af
Grundlovs Digt — at jeg endog havde ham proke
i Vortov — at jeg var kun 24 Aar — at jeg var
saarlige forsynet med Plandsker og gik til dan-
nede Folk med en Messingring paa Fingren!
Og jeg har tænkt tro Træls alt dette at vinde
Din Kjærlighed! men nu staaer jeg, saa meget
er vist, som den største Løve for mig selv, dog,
et Hjerte er der i Løve paa mig, det presses som
men, maaskee af Glæde — og gives sig saaledes til Kjænde!